

FOB 04.536

Kommunes sagsbehandlingstid i sag om søregulativ mv.

En borger klagede over en kommunes sagsbehandlingstid.

Borgeren rettede første gang henvendelse til kommunen i 1998, og kommunen afsluttede endeligt sagen i 2004. Sagen kunne dog ikke karakteriseres som ét sammenhængende forløb. Kommunen traf således to delafgørelser i sagen i 1998 og 1999. Sagen blev herudover behandlet i amtet i en periode på ca. otte måneder efterfulgt af en periode på ca. 11 måneder hvor sagen indgik i en generel sag hos kommunen, hvor den ikke blev behandlet som en konkret klagesag. Sagen blev igen behandlet som en konkret klagesag fra 2001 til 2004.

Ombudsmanden udtalte at kommunens sagsbehandlingstid i perioderne hvor sagen blev behandlet i kommunen som en konkret klagesag, måtte anses for meget beklagelig. Ombudsmanden anså det ligeledes for beklageligt at kommunen ikke havde besvaret borgerens rykkerskrivelser, og at kommunen ikke løbende orienterede borgeren om sagens forløb.

(J.nr. 2004-1551-100).

I brev af 15. februar 1998 stillede A Viborg Kommune tre spørgsmål om i hvilket omfang udnyttelsen af hendes ejendom var begrænset med hensyn til indhegning, opfyldning af søbredden og dimensioner for bådebroer. Den 7. maj 1998 sendte A en rykkerskrivelse til kommunen.

I brev af 4. juni 1998 svarede kommunen på A's henvendelse. Kommunen skrev bl.a. at bygværker ikke uden kommunens tilladelse måtte finde sted inden for en afstand af 8 m fra søens kant, og at der ikke måtte foretages opfyldning af søen. Viborg Kommune beklagede at A havde måttet vente længe på besvarelsen af hendes spørgsmål.

I brev af 25. juli 1998 klagede A til kommunen over at hendes nabo havde foretaget ulovlig opfyldning af et areal ved søbredden, og at naboen havde opsat et hegn.

Den 8. september 1998 afholdt Viborg Hegnssyn møde, men der blev ikke på mødet taget stilling til det omhandlede hegn.

A erindrede Viborg Kommune om sin klage i brev af 6. november 1998.

Den 4. februar 1999 drøftede kommunen telefonisk sagen med A's nabo.

I brev af 12. april 1999 rykkede A igen kommunen for svar på sit brev af 25. juli 1998.

Den 27. maj og 9. juni 1999 drøftede A telefonisk sagen med forvaltningen.

I brev af 18. juni 1999 bad Viborg Kommune A's nabo om at søge tilladelse såfremt han ønskede hegnet placeret nærmere end 8 m fra søkanten.

FOB 04.536

Forvaltningsret 115.2

Viborg Kommune besvarede A's henvendelse den 21. juni 1999. Viborg Kommune oplyste at kommunen havde haft en række drøftelser med A's nabo, og at man uden resultat havde ledt i kommunens arkiver efter tidligere afgørelser som var blevet behandlet efter regulativet for Viborg Søerne. Kommunen skrev bl.a. at fredningsnævnet allerede i 1993 havde taget stilling til et spørgsmål vedrørende opfyldning i søkanten på A's nabos ejendom. Herudover skrev kommunen at A's nabo ikke umiddelbart måtte rejse et fast hegn imellem grundene, men at dette kun kunne ske efter vandløbsmyndighedens (kommunens) forudgående godkendelse.

A rettede henvendelse til Fredningsnævnet for Viborg Amt i brev af 20. juli 1999, og den 9. august 1999 rettede A en tilsvarende henvendelse til Viborg Amt.

Viborg Amt anmodede i brev af 31. august 1999 fredningsnævnet om oplysninger vedrørende nævnets afgørelse fra 1993. En kopi af brevet blev samtidig sendt til A.

I brev af 13. september 1999 til Viborg Amt meddelte fredningsnævnet at det i 1993 havde skønnet at der ikke var grundlag for at kræve hegnet fjernet da det ikke var højere end den tidligere hæk.

Viborg Amt anmodede i brev af 2. december 1999 A's nabo om at kommentere sagen. Amtet bad også kommunen om en udtalelse i sagen. A fik tilsendt en kopi af brevet.

Viborg Amt erindrede den 16. februar 2000 kommunen om at man ventede på kommunens udtalelse.

Viborg Kommune afgav i brev af 9. marts 2000 en udtalelse til amtet.

I brev af 24. marts 2000 skrev Viborg Amt til A at de anmeldte forhold ikke var i strid med fredningskendelsen for arealer ved Viborg Nørresø, og at amtet som tilsynsmyndighed ikke ville foretage sig yderligere i den anledning. Med hensyn til regulativet for Viborg Søerne og søbeskyttelseslinjen henviste amtet til Viborg Kommune.

Den 25. september 2000 drøftede A sagen telefonisk med kommunen. I referatet af telefonsamtalen skrev kommunen bl.a. følgende:

“(A) oplyst om:

- at kommunen har nu en række Nørresøsager til behandling,
- at vi ikke har glemt/opgivet sagen,
- at der er politisk fokus på Nørresø-sagerne.”

I brev af 29. oktober 2000 klagede A igen til Viborg Amt over udnyttelsen af søgrunden X-vej (...).

Den 5. juli 2001 skrev amtet til A at der ikke var fremkommet nye oplysninger i sagen som ville kunne begrunde en ændret afgørelse. I brev af samme dato bad amtet om kommunens bemærkninger til A's klage af 29. oktober 2000.

Den 13. august 2001 tog A telefonisk kontakt til kommunen.

Den 31. august 2001 fremsendte A en ny henvendelse til kommunen. A skrev bl.a. følgende:

“Alt i alt vil vi meget gerne have at der snart sker noget i klagesagen.”

Den 26. september 2002 erindrede A kommunen om sin klage vedrørende hegn og haveanlæg.

Den 28. oktober 2002 meddelte Viborg Kommune A at sagen kunne forventes afsluttet inden udgangen af december 2002.

Forvaltningen udarbejdede notat i sagen den 26. november 2002.

Den 23. december 2002 oplyste kommunen A om at sagen ville blive færdigbehandlet så snart et oplæg til overordnet anvendelsespolitik for området var vedtaget. Kommunen oplyste også at man forventede at oplægget ville blive forelagt teknik- og miljøudvalget på et møde i januar 2003.

Den 29. januar 2003 blev der afholdt møde i teknik- og miljøudvalget. Det blev besluttet at hegnet ved X-vej (...) skulle påbydes fjernet i henhold til regulativet for søen.

Den 3. februar 2003 sendte formanden for teknik- og miljøudvalget en e-mail til forvaltningen vedrørende resultatet af en drøftelse med A's nabo om sagen.

På et møde den 26. februar 2003 i teknik- og miljøudvalget blev sagen udsat.

I brev af 5. marts 2003 til A's nabo skrev kommunen at teknik- og miljøudvalget havde besluttet at hegnet skulle fjernes. Kommunen ønskede i den forbindelse at drøfte sagen med A's nabo.

Den 7. marts 2003 drøftede kommunen og A's nabo sagen. Det blev aftalt at kommunen vurderede det oplyste i forhold til de allerede foreliggende oplysninger.

Den 13. marts 2003 blev sagen forelagt teknik- og miljøudvalget på ny, og sagen blev igen udsat.

Den 20. august 2003 blev strategi for administration af og planlægning for de sønære arealer ved Nørresø godkendt af Viborg Byråd.

A's advokat kontaktede telefonisk Viborg Kommune den 14. oktober 2003. Viborg Kommune skrev i brev af samme dato til A's advokat at sagen kunne påregnes færdigbehandlet inden udgangen af november 2003.

Den 27. november 2003 meddelte kommunen telefonisk A's advokat at sagen ikke var klar til afgørelse, men at kommunen ville forsøge at gøre den klar til afgørelse den 10. december 2003.

En række luftfotos indgik i sagen henholdsvis den 28. november og den 3. december 2003.

Den 17. december 2003 blev der afholdt et møde om sagen mellem A's advokat og kommunen.

Den 23. december 2003 inviterede kommunen A's nabo til møde den 9. januar 2004. På mødet den 9. januar 2004 orienterede kommunen A's nabo om sin foreløbige konklusion.

Den 5. februar 2004 blev der afholdt et møde om sagen mellem A's advokat og kommunen. Kommunen orienterede bl.a. om A's nabos forklaring hvorefter der ikke var foretaget udvidelse af terrassen ind i terrænet.

Den 17. februar 2004 rettede Viborg Kommune på baggrund af A's advokats forespørgsel henvendelse til A's nabo om hegnets placering.

Ved brev af 10. marts 2004 sendte kommunen et forslag til afgørelse til høring hos A's advokat og A's nabo.

Ved brev af 17. marts 2004 fremsendte A's advokat bemærkninger til forslaget til afgørelse.

Den 31. marts 2004 traf teknik- og miljøudvalget afgørelse i sagen, og afgørelsen blev meddelt A's advokat og A's nabo ved brev af 1. april 2004.

A klagede herefter til mig med brev af 15. april 2004.

A klagede til Naturklagenævnet den 21. april 2004. Ved brev af 6. maj 2004 afviste Naturklagenævnet at behandle A's klage med henvisning til at hun ikke var klageberettiget efter naturbeskyttelseslovens § 86.

Jeg afviste at behandle A's klage i brev af 26. april 2004.

I brev af 27. april 2004 til mig præciserede A at hun udelukkende klagede over Viborg Kommunes sagsbehandlingstid.

Jeg anmodede den 19. maj 2004 Viborg Kommune om en udtalelse angående kommunens sagsbehandlingstid, og jeg anmodede herudover kommunen om en datoliste over foretagne ekspeditioner i sagen og om udlån af sagens akter.

I udtalelse af 18. juni 2004 skrev kommunen bl.a. følgende:

“Sagen har båret præg af mange forskellige instansers involvering i sagen, men også kommunens omorganisering i Teknisk Forvaltning - med henblik på at styrke blandt andet miljøområdet - har præget sagen. Derudover har en række - i Viborg - meget omtalte sager om anlæg og bebyggelse indenfor søbeskyttelseslinien langs Nørresø haft indflydelse på sagsbehandlingen med hensyn til afgørelse efter ens principper og under overholdelse af lighedsgrundsætningen. Det har også præget sagen, at hensynene bag naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven med det tilhørende søregulativ, ikke er at løse enkelte borgeres problemer, men mere er af almen karakter.

Jeg må dog vedgå, at (A) har haft anledning til at betragte det som ‘hendes sag’, og anledning til at forvente at sagsbehandlingen blev tilrettelagt herfter.”

Jeg sendte den 23. juni 2004 kopi af Viborg Kommunes udtalelse og datoliste til A.

I brev af 19. september 2004 med bilag klagede A til mig over Viborg Hegnssyns afgørelse af 26. august 2004.

Ombudsmandens udtalelse

“Der er ikke i forvaltningsloven fastsat generelle bestemmelser om myndighedernes sagsbehandlingstid. Spørgsmålet om på hvilket tidspunkt en myndigheds sagsbehandlingstid overskrider det acceptable, kan derfor ikke besvares generelt.

Ved vurderingen af en myndigheds sagsbehandlingstid må man således ud over den absolutte sagsbehandlingstid tage andre forhold i betragtning, herunder sagens karakter, omfanget af de undersøgelser myndigheden skal foretage, den sædvanlige sagsbehandlingstid og de løbende ekspeditioner i sagen.

Det fremgår af Justitsministeriets vejledning til forvaltningsloven (vejledning af 4. december 1986, punkt 205-207) at hvis en forvaltningsmyndighed ikke kan træffe afgørelse inden for en kortere tid efter sagens modtagelse, bør myndigheden give den der er part i sagen, underretning om hvad sagen beror på, og så vidt muligt oplysning om hvornår myndigheden regner med at afgørelsen kan foreligge. Myndigheden bør endvidere give den der er part i sagen, underretning når behandlingen af den konkrete sag på grund af særlige omstændigheder vil tage længere tid end sædvanligt.

Af samme vejlednings punkt 208 fremgår det at rykkerskrivelser fra den der er part i sagen, og som er rimeligt begrundet i sagsbehandlingstiden, almindeligvis bør besvares med det samme. Besvarelsen bør (som ved den ovenfor nævnte underretning) indeholde oplysning om hvad sagen beror på, og så vidt muligt oplysning om hvornår myndigheden regner med at afgørelsen kan foreligge.

Sagen har været i kommunens regi i over seks år fra De første gang rettede henvendelse til kommunen den 15. februar 1998, og til kommunens afsluttende skrivelse af 1. april 2004. Sagen kan dog ikke karakteriseres som ét kontinuerligt forløb, men kan hensigtsmæssigt deles op i følgende afsluttede forløb:

1. Perioden fra den 15. februar 1998 til den 4. juni 1998
2. Perioden fra den 25. juli 1998 til den 21. juni 1999
3. Perioden fra den 20. juli 1999 til den 24. marts 2000
4. Perioden fra den 25. september 2000 til den 31. august 2001
5. Perioden fra den 31. august 2001 til den 1. april 2004

Den samlede sagsbehandlingstid kan således ikke siges at være omkring seks år, men må vurderes ud fra de enkelte sagsforløb.

Ad 1. Perioden fra den 15. februar 1998 til den 4. juni 1998

De rettede første gang henvendelse til Viborg Kommune ved brev af 15. februar 1998 vedrørende nogle generelle spørgsmål. Kommunen besvarede Deres spørgsmål ved brev af 4. juni 1998. I perioden fra den 15. februar til den 4. juni 1998 hørte De ikke fra kommunen. Kommunen svarede heller ikke på Deres rykkerskrivelse af 7. maj 1998. Jeg anser det for beklageligt at der gik tre en halv måned inden kommunen rettede henvendelse til Dem. Herudover anser jeg det for beklageligt at kommunen ikke besvarede Deres rykkerskrivelse af 7. maj 1998.

Ad 2. Perioden fra den 25. juli 1998 til den 21. juni 1999

Ved brev af 25. juli 1998 klagede De til kommunen over Deres nabos opstilling af hegn og opfyldning af søen. Kommunen besvarede Deres henvendelse i brev af 21. juni 1999. Besvarelsen må forstås som en afgørelse angående det forhold De klagede over, og sagen blev således afsluttet fra kommunens side den 21. juni 1999. Viborg Kommune oplyste i brevet af 21. juni 1999 at kommunen havde haft en række drøftelser med Deres nabo, og at man uden resultat havde ledt i kommunens arkiver efter tidligere afgørelser som var blevet behandlet efter regulativet for Viborg Søerne. Som sagen er oplyst for mig, har det i forbindelse med kommunens behandling af sagen ikke herudover været nødvendigt at gennemføre mere dybdegående undersøgelser af sagens forhold. På den baggrund må jeg anse den samlede sagsbehandlingstid på lidt over et år for beklagelig.

Der gik ca. 10 måneder fra De skrev til kommunen i brev af 25. juli 1998, til De første gang havde kontakt med kommunen ved telefonsamtale af 27. maj 1999. Jeg anser det for beklageligt at Viborg Kommune ikke bekræftede at have modtaget Deres klage, og at kommunen ikke løbende orienterede Dem om sagens forløb i perioden fra den 25. juli 1998 til den 27. maj 1999. Herudover mener jeg det er beklageligt at kommunen ikke besvarede Deres rykkerskrivelser af 6. november 1998 og 12. april 1999.

Ad 3. Perioden fra den 20. juli 1999 til den 24. marts 2000

De rettede henvendelse til Fredningsnævnet for Viborg Amt i brev af 20. juli 1999, og den 9. august 1999 rettede De en tilsvarende henvendelse til Viborg Amt. I brev af 31. august 1999 anmodede amtet fredningsnævnet om oplysninger vedrørende nævnets afgørelse fra 1993. Fredningsnævnet svarede amtet i brev af 13. september 1999. I brev af 24. marts 2000 besvarede amtet Deres henvendelse. Viborg Kommune behandlede ikke en henvendelse fra Dem i perioden 20. juli 1999 til 24. marts 2000.

Ad 4. Perioden fra den 25. september 2000 til den 31. august 2001

Den 25. september 2000 rettede De på ny telefonisk henvendelse til kommunen som oplyste at den ikke havde glemt Deres sag. Jeg må på det foreliggende grundlag gå ud fra at Viborg Kommune på dette tidspunkt ikke behandlede en konkret klagesag fra Dem. Kommunens tilkendegivelse må derfor forstås sådan at kommunen behandlede en generel sag om reguleringen af anlæg og bebyggelser langs Nørresø, og i denne sag indgik også de spørgsmål som De tidligere havde rejst. Det fremgår ikke af sagen at kommunen betragtede Deres henvendelse af 25. september 2000 som en fornyet klage. På den baggrund, og da kommunen ikke i almindelighed har forpligtelse til løbende at underrette borgerne om sagens forløb når der er tale om en generel sag hvori der ikke indgår parter, kan jeg ikke kritisere kommunens behandling af sagen i denne periode.

Ad 5. Perioden fra den 31. august 2001 til den 1. april 2004

De fremsendte på ny en henvendelse til kommunen den 31. august 2001. Denne henvendelse måtte gøre det klart for Viborg Kommune at De forventede at kommunen behandlede Deres klage over forholdene på Deres nabos ejendom. Såfremt kommunen ikke betragtede sagen som en konkret klagesag, burde kommunen derfor have underrettet Dem om dette. Jeg er således enig i kommunens udtalelse af 18. juni 2004 hvoraf det fremgår at De havde haft anledning til at betragte sagen som Deres sag og anledning til at forvente at sagsbehandlingen blev tilrettelagt herefter.

Den samlede sagsbehandlingstid

Ved brev af 1. april 2004 besvarede Viborg Kommune Deres henvendelse af 31. august 2001. Den samlede sagsbehandlingstid for denne periode var således på 2 år og 7 måneder. Kommunen har i udtalelsen af 18. juni 2004 forklaret at den lange sagsbehandlingstid bl.a. var begrundet i kommunens omorganisering af teknisk forvaltning. Jeg har forståelse for at der kan opstå en vis forsinkelse i sagsbehandlingen i perioder med omorganisering. Kommunen har imidlertid en forpligtelse til under alle omstændigheder at drage omsorg for en forsvarlig sagsbehandling af kommunens sager. Viborg Kommune burde derfor have søgt at imødegå forsinkelser i sagsbehandlingen som følge af omorganiseringen i forvaltningen.

Kommunen anførte også i udtalelsen af 18. juni 2004 at en række meget omtalte sager havde haft indflydelse på sagsbehandlingen da kommunen havde søgt at tage hensyn til at træffe afgørelser af sagerne efter ens principper og under overholdelse af lighedsgrundsætningen. Dette kan dog ikke anses for en tilfredsstillende forklaring på en sagsbehandlingstid på over to et halvt år. På den baggrund anser jeg den samlede sagsbehandlingstid for meget beklagelig.

Besvarelse af rykkerskrivelser og orientering om sagens forløb

Der gik ca. et år og to måneder fra De i brev af 31. august 2001 skrev til kommunen, til kommunen rettede henvendelse til Dem i brev af 28. oktober 2002. Jeg anser det for beklageligt at Viborg Kommune ikke, som foreskrevet i punkt 206 i Justitsministeriets vejledning, løbende orienterede Dem om sagens forløb i denne periode.

Viborg Kommune besvarede først Deres rykkerskrivelse af 26. september 2002 en måned senere. Som nævnt i punkt 208 i Justitsministeriets vejledning bør rykkerskrivelser i almindelighed besvares med det samme, og jeg anser det for beklageligt at dette ikke skete.

Kommunen skrev i brevet af 28. oktober 2002 at De kunne forvente en afgørelse inden udgangen af året. I brev af 23. december 2002 skrev kommunen til Dem at en afgørelse i sagen beroede på at der blev vedtaget en overordnet anvendelsespolitik for området.

Kommunen skrev at man forventede at oplægget til overordnet strategi blev forelagt på et møde i teknik- og miljøudvalget i januar 2003.

Kommunen besluttede på et møde den 29. januar 2003 at påbyde hegnene ved (X)-vej (...) fjernet. Det fremgår ikke af sagen at De blev oplyst om denne beslutning. Som sagen er oplyst for mig, hørte De således ikke fra kommunen i tidsrummet fra den 23. december 2002 til den 14. oktober 2003 hvor Deres advokat kontaktede kommunen. Jeg finder det beklageligt at Viborg Kommune ikke underrettede Dem om sagens forløb i en periode på næsten 10 måneder.

Den 14. oktober 2003 meddelte Viborg Kommune at sagen kunne påregnes færdigbehandlet inden udgangen af november 2003. Den 27. november 2003 meddelte kommunen at sagen endnu ikke var klar til afgørelse, men at kommunen ville forsøge at få sagen klargjort til afgørelse den 10. december 2003. Først den 10. marts 2004 sendte kommunen forslag til afgørelse til høring hos Deres advokat. I den mellemliggende periode blev der dog afholdt to møder, den 17. december 2003 og den 5. februar 2004, mellem kommunen og Deres advokat. Jeg finder på den baggrund ikke grundlag for at kritisere kommunens sagsbehandling med hensyn til kommunens løbende orientering af Dem om sagens forløb i perioden fra den 14. oktober 2003 til den 10. marts 2004.

Kommunens udsættelse af sagen i februar og marts 2003

Viborg Kommunes Teknik- og Miljøudvalg udsatte behandlingen af sagen om hegnets placering på sine møder den 26. februar 2003 og den 13. marts 2003. På disse tidspunkter havde den seneste fase af kommunens sagsbehandling allerede været ca. to et halvt år, og kommunen havde to gange overskredet de frister for behandlingen af sagen som kommunen selv havde fastlagt. Under disse omstændigheder måtte en beslutning om at udsætte behandlingen af sagen og dermed forsinke sagen yderligere forudsætte at tungtvejende grunde talte for en sådan udsættelse. Viborg Kommune har ikke oplyst hvilke grunde der talte for at udsætte behandlingen af sagen. Jeg anser derfor kommunens udsættelse af behandlingen af sagen for beklagelig.

Sammenfattende er det min opfattelse at Viborg Kommunes sagsbehandling har været meget kritisabel.

Jeg har gjort kommunen bekendt med min opfattelse.

Deres klage vedrørende Viborg Hegnssyn

I brev af 19. september 2004 klagede De til mig over Viborg Hegnssyns afgørelse af 26. august 2004. Som det fremgår af mit brev til Dem af 26. april 2004, behandler ombudsmanden ikke klager over nævn der i betryggende former træffer afgørelse om tvister mellem private. Dette er fastsat i § 7, stk. 3, i ombudsmandsloven. Idet jeg anser Viborg Hegnssyn for omfattet af ombudsmandslovens § 7, stk. 3, kan jeg ikke foretage mig noget i anledning af den del af Deres klage der vedrører hegnssynet.

...”